

УДК 070 (477.83) "XX"

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/79-1-3>

Микола ГАЛІВ,

orcid.org/0000-0001-7068-3124

доктор педагогічних наук, професор,

професор кафедри історії України та права

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

(Дрогобич, Львівська область, Україна) halivm@yahoo.com

Наталія КОВАЛЬ,

orcid.org/0000-0003-2191-3135

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри англійської мови та перекладу

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

(Дрогобич, Львівська область, Україна) kovalnatal7@ukr.net

Василь ХОМИЧ,

orcid.org/0009-0009-8198-290x

викладач вищої категорії,

викладач-методист суспільних дисциплін

Дрогобицького фахового коледжу нафти і газу

(Дрогобич, Львівська область, Україна) hotvas59@gmail.com

ЕКОНОМІЧНЕ ЖИТТЯ ДРОГОБИЧЧИНИ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ГАЗЕТИ «ГОЛОС ПІДКАРПАТТЯ» (1942–1944)

Мета статті – проаналізувати інформаційний та проблемно-тематичний контент публікацій у газеті «Голос Підкарпаття» (1942–1944) щодо економічного життя населення Дрогобицької округи дистрикту «Галичини». Методологія дослідження спирається на принципи історизму, системності, об'єктивності, а також на загальнонаукові (аналіз, синтез, типологізація) та спеціально-історичні методи (історико-системний, історико-типологічний, історико-генетичний), а також методи джерелознавчої критики. У результаті дослідження встановлено, що в газеті «Голос Підкарпаття», яка видавалася у Львові від серпня 1942 до травня 1943 рр., недостатня увага присвячувалася економічним аспектам становища Дрогобиччини у роки німецької окупації. Лише окремі статті стосувалися промислово-ремісничої, сільськогосподарської, торгівельно-кооперативної сфер господарського життя міста і краю. Однак вони не дають можливості створити цілісну картину економіки Дрогобицької округи, лише вносять до неї окремі штрихи. Серед останніх – окремі аспекти діяльності кооперативів, зокрема «Народної Торгівлі», а також господарсько-просвітницьких організацій на зразок Товариства «Сільський господар». Деякі публікації в аналізованому часописі дають змогу проілюструвати політику окупаційних властей у сільському господарстві, у тому числі й щодо збирання натуральних податків (контингентів), у ремісничому виробництві, зокрема об'єднання ремісників Дрогобиччини в поділену на профільні групи організацію під контролем створеної німцями установи під назвою «Група Ремесло». Цікавими є і статистичні дані про чисельність ремісників на Дрогобиччині, які свідчать про етнічний склад працівників.

Ключові слова: «Голос Підкарпаття», Дрогобиччина, дистрикт «Галичина», німецька окупація, економіка, промисловість, кооперативний рух, ремесло, преса.

Mykola HALIV,*orcid.org/0000-0001-7068-3124**Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor at the Department of Ukraine's History and Law
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Drohobych, Lviv region, Ukraine) halivm@yahoo.com***Natalia KOVAL,***orcid.org/0000-0003-2191-3135**Candidate of Science in English Philology,
Associate Professor at the Department of the English Language and Translation
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Drohobych, Lviv region, Ukraine) kovalnata17@ukr.net***Vasyl KHOMYCH,***orcid.org/0009-0009-8198-290x**Teacher of the Highest Qualification Category,
Methodist-Teacher of Social Sciences
Drohobych Professional College of Oil and Gas
(Drohobych, Lviv region, Ukraine) homvas59@gmail.com*

ECONOMIC LIFE OF DROHOBYCH COUNTY ACCORDING TO THE MATERIALS OF THE NEWSPAPER “HOLOS PIDKARPATTIA”/ “VOICE OF PIDKARPATTIA” (1942–1944)

The purpose of the article is to analyze the informational and problem-thematic content of publications in the newspaper “Holos Pidkarpattia” / “Voice of Pidkarpattia” (1942–1944) regarding the economic life of the population of the Drohobych County of the “Halychyna” District. The research methodology is based on the principles of historicism, systematicity, objectivity, as well as on general scientific (analysis, synthesis, typology) and special-historical methods (historical-systemic, historical-typological, historical-genetic), as well as methods of source criticism. As a result of the research, it was established that in the newspaper “Voice of Pidkarpattia”, that was published in Lviv from August 1942 to May 1943, insufficient attention was paid to the economic aspects of the situation of Drohobych County during the years of German occupation. Only separate articles concerned the industrial-craft, agricultural, trade-cooperative spheres of the economic life of the city and the region. However, they do not provide an opportunity to create a complete picture of the economy of Drohobych County, they only add individual touches to it. Among the latter are certain aspects of cooperative activity, in particular “Narodnaya Torgivla” (“People’s Trade”), as well as economic and educational organizations such as the Society “Silsky Hospodar” (“The Village Master”). Some of the publications in the analyzed periodical make it possible to illustrate the policy of the occupation authorities in agriculture, including the collection of taxes in kind (contingents), in craft production, in particular, the unification of Drohobych County artisans into an organization divided into profile groups under the control of an institution created by the Germans called “Remeslo Group”. Statistical data on the number of craftsmen in Drohobych County, which testify to the ethnic composition of workers, are also interesting.

Key words: “Voice of Pidkarpattia”, Drohobych County, “Halychyna” District, German occupation, economy, industry, cooperative movement, craft, press.

Постановка проблеми. Важливим джерелом до історії повсякденного життя населення окупованих українських земель у роки німецько-радянської війни є легальні пресові видання, зокрема й газета «Голос Підкарпаття», яка видавалася від серпня 1942 до травня 1944 рр. Газета перебувала під цілковитим контролем німецької цензури і була покликана компенсувати мешканцям Підкарпаття закриття весною 1942 р. провінційних часописів, зокрема «Вільного слова» (у березні – травні 1942 р. виходив під назвою «Дрогобицьке слово») та «Стрийських вістей». Офіційно пояс-

нювалося, що населення може отримувати львівські видання поштою, а насправді ліквідація окружних газет і видання у Львові тижневиків для різних округ дистрикту «Галіція» давало можливість німецькій владі значно посилити цензуру. У результаті, як зазначає К. Курилишин, матеріали львівського восьмисторінкового тижневика «Рідна земля» повністю дублювалися (крім шостої сторінки) низкою видань для округ, зокрема і «Голосом Підкарпаття» (Курилишин, 2007: 16). У цій газеті, крім відповідного пропагандивного опису воєнних дій, зовнішньої політики Німеччини та її

союзників, наказів і повідомлень центральної та місцевої окупаційної влади, розкриття негативної суті радянської суспільно-політичної системи, публікувалися матеріали з історії України, педагогіки, нових методів ведення сільського господарства, діяльності Українського центрального комітету (далі – УЦК) і його структур, економічного і культурного життя українців в Генеральній губернії та інших підвладних німцям політично-адміністративних новотворах. У першому числі «Голосу Підкарпаття» окреслювалася тематика питань, що висвітлюватимуться часописом: «На його сторінках буде поміщуватись крім тижневого огляду воєнно-політичних дій та статей про загальні справи також статті, замітки та дописи про культурно-освітнє та економічно-господарське життя тих округ Галицької землі» («Голос Підкарпаття», 1942). Становищу Дрогобиччини, Самбірщини та Стрийщини присвячувалася шоста сторінка газети, де власне регулярно з'являлися матеріали, які стосувалися різних аспектів життя краю, зокрема й економічного.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Газету «Голос Підкарпаття» у своїх публікаціях охарактеризували В. Вергун (Вергун, 1973), Н. Антонюк (Антонюк, 1997а; Антонюк, 1997б), В. Офіцинський (Офіцинський, 2001). Бібліографічний опис газети «Голос Підкарпаття» здійснив львівський історик К. Курилишин (Курилишин, 2007: 221–226). Окремі аспекти життя під німецькою окупацією розглядали у своїх працях В. Ільницький та М. Галів (Ільницький, Галів, 2017, Галів М., Ільницький В., 2019). У статтях М. Галіва проаналізовано газету «Голос Підкарпаття» як документальне джерело з історії Дрогобича (Галів, 2008), а також на основі аналізу публікацій у зазначеному часопису розкрито діяльність органів влади та громадських організацій в Дрогобицькій окрузі дистрикту «Галичина» (Haliv, 2023). На сьогоднішній день відсутні дослідження матеріалів газети щодо економічного життя Дрогобиччини у роки німецької окупації.

Мета статті – проаналізувати інформаційний та проблемно-тематичний контент публікацій у газеті «Голос Підкарпаття» (1942–1944) щодо економічного життя населення Дрогобицької округи дистрикту «Галичини».

Виклад основного матеріалу. Фронтальний аналіз публікаційного контенту газети «Голос Підкарпаття» дав змогу встановити, що її редакція та дописувачі не достанько уваги присвячували економічному становищу Дрогобиччини у 1942–1944 рр. Особливо це стосується промислового комплексу Дрогобича (нафтопереробних,

цегельного, чавуноливарного та інших заводів), про роботу якого немає жодної статті чи хоча б замітки. Щоправда, наприкінці 1942 р. з'явилася стаття Григорія Хробака «Промисловість Дрогобича» (Хробак, 1942), однак вона носила узагальнений характер і присвячувалася розвитку промисловості усієї Дрогобиччини до війни. Читач не знайде там жодної статистичної інформації про рівень промислового виробництва в Дрогобичі періоду окупації.

Схожою за інформативністю була й стаття Г. Хробака «Господарство Дрогобиччини». У ній зазначалося, що з утворенням Дрогобицької області наприкінці 1939 р. до її складу ввійшли найбільші промислові райони Західної України: Бориславський нафто-газово-озокеритний район, а також найбільше з виявлених і експлуатованих родовищ газу в Дашаві на Стрийщині, мережа газопроводів від нього і низка промислових центрів Карпатського Передгір'я – Перемишль, Дрогобич, Самбір, Борислав, Стрий, Ходорів. Такий склад області, на думку автора, робив її найбільшим промисловим районом у західній частині Східної Галичини. Дрогобиччина, як констатував дописувач, є дуже багатою на корисні копалини. Найбільше народногосподарське значення має нафта і газ. Найбагатшим з відомих родовищ нафти є так звана «Бориславська Фалда» з головним центром у Бориславі, Тустановичах і Мразниці. Недавно, йдеться у статті, було виявлено родовища в околиці села Вороблевичі Меденицького району. Декілька слів написав Г. Хробак і про поклади торфу, які знаходяться в «стожищі» Дністра між Дрогобичем і Рудками. Родовища ж калійної солі розташовані поруч із звичайною сіллю; тепер експлуатують тільки одне родовище в Стебнику неподалік Дрогобича (Хробак, 1943а).

Загалом у статті «Господарство Дрогобиччини» окреслювалася загальновідома інформація про економічні потужності і сировинні промислові ресурси Дрогобиччини. У цій публікації автор жодного слова не сказав про сільське господарство краю, вочевидь, відклавши цей аспект для іншої статті. Викликає застереження й те, що Г. Хробак у часі німецької окупації оперував назвами радянських територіальних утворень. Це наштовхує на думку, що джерелом для його газетної статті були радянські матеріали, оприлюднені ще в 1939–1941 рр. Цілком можливо, що він використовував виданий з нагоди виборів до місцевих рад (грудень 1940 р.) за редакцією керівника обкому КП(б)У Дрогобицької області М. Ткача збірник «Радянська Дрогобиччина».

На сторінках тижневика було опубліковано декілька статей, присвячених організації ремісництва в Дрогобицькій окрузі. У статті «Ремесло Дрогобиччини» (27 вересня 1942 р.) наведено кількість працюючих в окрузі ремісників (окрім сільських кустарів): 274 особи, з них 140 українців, 128 поляків, 9 німців. На той час ремісники були поділені за певними профільними групами. У Дрогобичі I реміснична група включала 9 українців і 9 поляків, II група – 2 українця і 10 поляків, III група – 16 українців і 11 поляків; IV група – 21 українців, 14 поляків, 1 німця; V група – 14 українців, 12 поляків, 3 німці; VI група – 16 українців, 16 поляків, 1 німця, VII група – 9 українців і 9 поляків (Ремесло Дрогобиччини, 1942). Наведені показники дають змогу встановити кількісний етнічний склад ремісників Дрогобича на вересень 1942 р.: зі 177 ремісників – 87 українців, 85 поляків, 5 німців.

Згодом у публікації «Організація ремесла в Дрогобиччині» розповідалося про діяльність фірми, яка виробляє окуття, тачки, шевські верстати, верстати направи самоходів і залізничні верстати (sic!), однак, навіть не вказувалося, де саме працює ця господарська організація. Водночас повідомлялося, що ремісники, які «посідають власні верстати», зобов'язані реєструватися в окружній «Групі Ремесло», яка нещодавно почала формуватися (Організація ремесла в Дрогобиччині, 1943). Зауважимо, що «Група Ремесло» була спеціальною державною організацією, призначеною для упорядкування та контролювання ремісничого виробництва на окупованих землях (у Львові знаходився дистриктний осередок цієї установи). На той час (січень 1943 р.), як зазначалося у згаданій статті, в місцевій «Групі Ремесло» зареєструвалося півтисячі ремісників Дрогобича та округи. При цьому констатовувався факт швидкої організації ремісників у системі «Групи Ремесло», адже це давало їм змогу отримати приділ харчів і сировини (Організація ремесла в Дрогобиччині, 1943).

Чимало матеріалів газети «Голос Підкарпаття» було присвячено питанням функціонування сільського господарства. Однією з перших статей, яка торкалася цієї сфери економіки краю, була невеличка замітка «Заготівля яєць», в якій зазначалося, що акцією заготівлі яєць на терені Дрогобиччини і Самбірщини займається фірма Віллі Гасс, що веде роботу зі скупку, маркування («знакування») яєць, а також скуповує домашню птицю і мед. Свій осідок вона має у Самборі, де власне відбувається сортування яєць, які опісля відправляються у скринях до Львова. Мед також транспортується до Львова на очищення. Дрібну птицю

вивозять до Городка, де її відгодовують «на заріз». Подавалася й певна рекламна інформація: «У просторих магазинах фірми поруч зібраних продуктів знаходиться теж склад примієвих артикулів (товарів. – Авт.), зокрема цукру» (Заготівля яєць, 1942). Тут бачимо натяк на те, що цукор у вигляді премії могли отримати ті господарі, які найбільш активно здаватимуть яйця і мед. Проте речення сформулювало так, щоб показати наявність матеріальних можливостей для преміювання, але не гарантувати саме преміювання.

Про результати податкової кампанії, проведеної окупаційними властями серед селян краю, сповіщала стаття «Який контингент дала Дрогобиччина?», опублікована в одному з листопадових (1942 р.) номерів «Голосу Підкарпаття». У ній патетично відзначалося, що «провід і загал громадянства» Дрогобиччини поставили собі за мету забезпечити 100% здачі контингенту. Власне на початок листопада 1942 р. з Дрогобицької округи було зібрано 94% контингентів збіжжя і 100% контингентів «яриних і окопових» культур (картопля і буряк). «Коли зважити, що Дрогобицька округа положена здебільшого на Підкарпатті і врожайної землі тут не так багато, – йшлося в газеті, – треба признати, що такий високий контингент це справжній успіх українського громадянства. З признанням треба підкреслити, що при віддачі контингентів найкращим прикладом були наші духовники, вчителі та інші сільські інтелігенти. Вони не тільки активно допомагали урядові в громадських комісіях своєю працею, але також перші віддавали призначену на них пайку» (Який контингент дала Дрогобиччина, 1942). З статті випливає, що Дрогобицька округа не спромоглася виконати план хлібоздачі з урожаєм зернових 1942 р., проте й зазначені 94% видавалися за успіх. А тези про активну «громадянську позицію» української сільської інтелігенції скоріше використано з пропагандивною метою, – вона навряд чи відбивала реальний стан речей.

Цікавими є рекомендації щодо сплати контингенту у наступному році: «До майбутніх задач треба вже тепер підготуватись таким чином, щоби записати собі докладно скільки якого роду збіжжя посіяно під зиму і яку площу ним обсіяно. Робити це треба дуже докладно. Не подавати ані замало, ані забагато, а якраз стільки, скільки було обсіяно. Якщо б навіть тепер восени не треба було подавати, скільки ріллі засіяно озиминою, то площу і кількість засіяного збіжжя записати у себе, щоби можна було пізніше без труду зголосити. Із недоладностей виходять великі клопоти й неприємності. Буває таке, що хтось більшу засівну площу,

як справді посіяв. Йому дають великий вимір, як може здати. Він ходить, протестує, просить, нарікає. Турбота йому, клопіт комісії і громадському урядові. Чи ж не краще було зараз же подати по совісти, не більше і не менше? Слід завважити, що владі потрібні певні дані, щоб могла на них оперти свої розрахунки, бо тільки на підставі докладних обчислень може скласти вірні господарські пляни на будуче» (Який контингент дала Дрогобиччина, 1942).

З нагоди «успішної» задачі контингенту 1942 р. в «Голосі Підкарпаття» з'явилися публікації про начебто достатній рівень забезпечення продовольством місцевого населення. Так, у замітці «Дрогобиччина і Бориславщина забезпечені в господарські продукти» відзначалося покращення продовольчого забезпечення. Якщо в серпні 1942 р. відчувалася нестача, то вже у вересні вона нібито була ліквідована. При цьому згадувалося, що в минулому 1941 р. населення Дрогобича і Борислава «мусило боротися, щоб здобути для себе кілограм бараболі» (відвертий натяк на голод кінця 1941 – початку 1942 рр. – Авт.), то в цьому році «завдяки гарній погоді і дбайливому закінченню збору господарських урожаїв» всі працюючі мешканці одержали «відповідну» кількість картоплі та інших продуктів (Дрогобиччина і Бориславщина, 1942). Згадка про працюючих мешканців і відповідну кількість продовольства прямо вказує на дію карткової продовольчої системи, запровадженої окупаційними властями ще в грудні 1941 р. (про це детально йшлося в газеті «Вільне слово»).

Про незадоволення німецькими властями нормами задачі контингенту свідчить розміщена на шпальтах «Голосу Підкарпаття» на початку 1943 р. стаття «Виступлення проти розпорядків з ділянки господарки прохарчування й хліборобства». У ній повідомляється, що від 1 січня 1943 р. на теренах Галичини діятиме розпорядження генерал-губернатора від 23 грудня 1942 р. про покарання за невиконання наказів у сфері хліборобства та прохарчування. Відповідно до нього, встановлювалися міри покарань: 1) «кара гривни» – грошові штрафи у розмірі до 10 тис. зл. (їх накладав окружний староста), від 10 до 100 тис. зл. (накладав губернатор дистрикту), до «необмеженої висоти» (накладав керівник Головного відділу прохарчування і хліборобства в уряді генерал-губернатора); 2) примус безоплатного постачання продуктів харчування або примус праці; 3) арешт; 4) конфіскація рухомого і нерухомого майна на користь уряду Генеральної губернії. Зазначалося, що «посадник» (волосний старшина) може особам, приналежним до його громади, що не є

німцями, вимірювати покарання, зокрема «кару гривни» у розмірі до 300 зл. У випадку неможливості стягнути «гривну» за поданням «посадника» окружний староста може накласти покарання у вигляді 14 днів арешту. Якщо на терені якоїсь громади кояться порушення розпоряджень влади зі сфери прохарчування та хліборобства, то губернатор дистрикту може накласти «кару гривни» необмеженої величини. Спосіб загальної (збірної) сплати накладається шляхом привселюдного повідомлення і проти нього не можна вносити скарги (Виступлення, 1943).

Уже згадуваний інженер Г. Хробак помістив у «Голосі Підкарпаття» й статтю про сільське господарство Дрогобиччини, знову характеризуючи його в межах радянської Дрогобицької області. За його словами, найбільш поширена польова культура в області – овес, який займає 22% всієї ріллі. В гірських районах (Висоцько, Турка, Сколе, Лавочне, Устрики, Лісько) овес займає майже половину всіх засівів. Житом засівали 20 всієї ріллі. Найбільше його сіяли в районах Добромилів, Бірча, Перемишль, Медика, Самбір. Натомість в Дрогобицькому, Рудківському, Жидачівському, комарнівському і Миколаївському районах провідне місце займала картопля. У всій Дрогобицькій області під картоплю відводилося 18% ріллі. Пшениця займає четверте місце – 12% ріллі, основні площі її засівів розташовані в північній смузі області. Під ячменем всього 4,5%. Цукровий буряк висівали в районах Ходорівської цукроварні, біля Перемишля, а ріпак (650 га) – в долинах Дністра і Сяну. Автор підкреслював, що Дрогобицька область мала найвищу врожайність серед усіх областей Галичини. У гірських районах збирали з 1 га по 5–6 ц зернових, 60 центнерів картоплі. В Передгір'ї – 8–9 ц зернових і 100 ц картоплі. Лише північно-східна частина давали найвищі врожаї: 10–15 ц зернових і 115–120 ц картоплі. Дописувач також відзначив молочний характер тваринництва в Дрогобицькій області (Хробак, 1943b).

У низці публікацій на сторінках «Голосу Підкарпаття» розкрито діяльність відроджених у 1941 р. товариств «Народна Торгівля» та «Сільський Господар».

Характеризуючи діяльність «Народної Торгівлі», невідомий дописувач наголосив, що до війни філія цієї організації, яка об'єднувала українську міську споживчу кооперацію, під керівництвом Осипа Нестора була однією з найкращих. Уже в липні 1941 р. вона відродилася і до кінця 1942 р. діяла під керівництвом магістра Антона Левицького. З 1 січня 1943 р. там працювало 26 осіб у 10-ти крамницях, які обслуговували 55% насе-

лення міста («Народна Торгівля» в Дрогобичі, 1942). На свято свого покровителя Св. Миколая (19 грудня 1943 р.) «Народна Торгівля» гучно відсвяткувала своє 60-річчя. Зокрема, у Дрогобичі після святкового Богослужіння в церкві св.Трійці, відбулося врочисте зібрання, під час якого «народно торгівців» привітали старійшина української кооперації Володимир Чубатий, голова управи міста [Осип] Костшемський, голова УОК [Іван] Мартинюк, голова українського окружного Союзу кооператив Дмитро Німилович, директор Українбанку Бойко та керівник Дрогобицького міського суду Смольницький (Ювілейне свято, 1944).

Дещо більше інформації у досліджуваному часопис присвячено філії товариства «Сільський Господар». В одній із публікацій підкреслювалося зростання кількості членів цього товариства в окрузі: у 1942 р. на Дрогобиччині до його складу входило 15162 господаря, а на травень 1943 р. – 22 тис. (приблизно 70% усіх господарів округи). Попри це, з'ясувалася й організаційна система апарату філії, який складався з рефератів домашнього господарства, хліборобського вишколу молоді, організаційно-люстраторського (Філія Т-ва «Сільський Господар» у Дрогобичі, 1943).

Слід зауважити, що німецька влада часто використовувала Товариство «Сільський Господар» як організаційно-пропагандивний механізм унефективлення задачі селянами контингенту. Задля цього в Дрогобичі, як впливає з матеріалів «Голосу Підкарпаття», нерідко проводилися різноманітні наради та зібрання. Так, 16 лютого 1943 р. окружний господарський референт Еберхарт Гельмріх скликав сільськогосподарський з'їзд у Дрогобичі, де, крім представника місцевої Хліборобської палати інж. Леха, був і директор філії «Сільського Господаря» Мирослав Куйдич, а також приблизно 300 агрономів та мужів довір'я УОК (Дрогобиччина за збільшення продукції, 1943). На з'їзді обговорювали питання збільшення сільськогосподарського виробництва та своєчасної і цілковитої задачі контингенту. Менш, ніж через місяць в залі Українського театру відбулися чергові збори з приводу підвищення врожайності, на які приїхали волосні старшини, голови громад, учителі, священники, агрономи. Перед присутніми виступили члени уряду дистрикту д-р Гарайс і Лянгер, представник централі Товариства «Сільський господар» інж. Євген Храпливий, а також край-

сгауптман Гаргенс, гебітсляндвірт Е. Гельмріх та президент міста О. Костшемський. Цікаво, що Гарайс від імені губернатора Отто Вехтера подякував присутнім за те, що Дрогобиччина (мабуть, у 1942 р.) здала 102% контингенту (Дрогобиччина на фронті боротьби, 1943). 18 серпня 1943 р. господарський референт УОК разом з управою філії «Сільського Господаря» та окружним Союзом кооператив скликали нараду знову з питань виконання контингенту. Перед присутніми (500 осіб) у залі Українського театру, крім директора ОСК Дмитра Німиловича, директора Ревізійного союзу кооператив Іллі Михаця, виступив і директор філії Товариства «Сільський Господар» в Дрогобичі Мирослав Куйдич (Контингентова нарада, 1943).

Траплялися у пресі й заклики до виїзду українських робітників і селян до Німеччини. Зокрема, у статті «Обов'язок і особиста користь. На маргінесі виїзду робітників до Німеччини» йшлося про необхідність українцям вкласти свою лепту у перемогу над більшовизмом. Осередкам Українських окружних комітетів, керівникам волостей, управам міст, громадським головам, вчителям і сільській інтелігенції вказувалося на необхідність проводити більше заходів щодо залучення молоді до виїзду на працю до Німеччини (Обов'язок і особиста користь, 1943).

Висновки. Отже, в газеті «Голос Підкарпаття» недостатньо уваги присвячувалося економічним аспектам становища Дрогобиччини у роки німецької окупації. Лише окремі статті стосувалися промислово-ремісничої, сільськогосподарської, торгівельно-кооперативної сфер господарського життя міста і краю. Однак вони не дають можливості створити цілісну картину економіки Дрогобицької округи, лише вносять до неї окремі штрихи. Серед останніх – окремі аспекти діяльності кооперативів, зокрема «Народної Торгівлі», а також господарсько-просвітницьких організацій на зразок товариства «Сільський господар». Деякі публікації в аналізованому часописі дають змогу проілюструвати політику окупаційних властей у сільському господарстві, у тому числі й щодо збирання контингентів, у ремісничому виробництві, зокрема об'єднання ремісників Дрогобиччини в поділену на профільні групи організацію під контролем створеної німцями установи під назвою «Група Ремесло». Цікавими є і статистичні дані про чисельність ремісників на Дрогобиччині.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк Н. В. Осип Боднарівич. *Українська журналістика в іменах*, 1997а. Т. 4. Львів. С. 23–24.
2. Антонюк Н. В. Українське культурне життя в “Генеральній Губернії” (1939–1944 рр.). За матеріалами періодичної преси. Львів, 1997b. 230 с.
3. Вергун В. М. Українська преса в Дрогобичі. *Дрогобиччина – земля Івана Франка: Збірник географічних, історичних, етнографічно-побутових матеріалів та мемуарів*. Т. 1. Нью-Йорк – Париж – Сідней – Торонто, 1973. С. 767–772.
4. Виступлення проти розпорядків з ділянки господарки прохарчування й хліборобства. *Голос Підкарпаття*. 1943. Ч. 3. 17 січня. С. 6.
5. Галів М. Газета “Голос Підкарпаття” (1942–1944) як джерело з історії Дрогобича. *Дрогобицький краєзнавчий збірник*. 2008. Вип. XI–XII. С. 376–400.
6. Галів М., Ільницький В. Польське шкільництво на Дрогобиччині в період німецької окупації (1941–1944 рр.). Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том II: Контексти ідентичності й свободи в освіті та науці / [Наукова редакція: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Київ: Посвіт, 2019. С. 32–52.
7. Господарство Дрогобиччини. *Голос Підкарпаття*. 1942. Ч. 16. 13 грудня. С. 2.
8. Дрогобиччина за збільшення продукції. *Голос Підкарпаття*. 1943. Ч. 9. 28 лютого. С. 6.
9. Дрогобиччина і Бориславщина забезпечені в господарські продукти. *Голос Підкарпаття*. 1942. Ч. 12. 13 листопада. С. 5.
10. Дрогобиччина на фронті боротьби за збільшення врожаю. *Голос Підкарпаття*. 1943. Ч. 12. 21 березня. С. 6.
11. Заготівля яєць. *Голос Підкарпаття*. 1942. Ч. 3. 13 вересня. С. 5.
12. Ільницький В., Галів М. Документ радянських органів держбезпеки про діяльність осередку нацистської СД (служби безпеки) в Дрогобичі (1941–1944 р.). Східноєвропейський історичний вісник / [головний редактор В. Ільницький]. Дрогобич: Посвіт, 2017. Вип. 4. С. 61–68.
13. Курилишин К. Українська легальна преса періоду німецької окупації (1939–1944 рр.): Історико-бібліографічне дослідження. У 2 т. (Т. 1: А–М). Львів, 2007. 640 с.
14. «Народна Торгівля» в Дрогобичі. *Голос Підкарпаття*. 1942. Ч. 8. 18 жовтня. С. 6.
15. Обов’язок і особиста користь. На маргінесі виїзду робітників до Німеччини. *Голос Підкарпаття*. 1943. Ч. 8. 21 лютого. С. 6.
16. Організація ремесла в Дрогобиччині. *Голос Підкарпаття*. 1943. Ч. 5. 31 січня. С. 6.
17. Офіційський В. А. Дистрикт Галичина (1941–1944): Історико-політичний нарис. Ужгород: Гражда, 2001. 143 с.
18. Ремесло Дрогобиччини. *Голос Підкарпаття*. 1942. Ч. 5. 27 вересня. С. 6.
19. Філія Т-ва “Сільський Господар” у Дрогобичі. *Голос Підкарпаття*. 1943. Ч. 18. 2 травня. С. 6.
20. Хробак Г. Господарство Дрогобиччини. Корисні копалини, транспорт. *Голос Підкарпаття*. 1943а. Ч. 1–2. 7 січня. С. 6.
21. Хробак Г. Промисловість Дрогобича. *Голос Підкарпаття*. 1942. Ч. 18. 27 грудня. С. 6.
22. Хробак Г. Сільське господарство Дрогобиччини. *Голос Підкарпаття*. 1943b. Ч. 19. 3 січня. С. 6.
23. Ювілейне свято “Народної Торгівлі” в Дрогобичі. *Голос Підкарпаття*. 1944. Ч. 1. 2 січня. С. 6.
24. Який контингент дала Дрогобиччина? *Голос Підкарпаття*. 1942. Ч. 12. 13 листопада. С. 5.
25. Haliv M. Activities of the authorities and public organizations of Drohobych County during the Nazi occupation (based on the materials of the newspaper “Holos Pidkarpattia”/“Voice of Pidkarpattia”, 1942–1944). *Проблеми гуманітарних наук. Серія: Історія*. 2023. Вип. 14(56). С. 88–96.

REFERENCES

1. Antoniuk, N. V. (1997). Osyp Bodnarovich [Osyp Bodnarovich]. *Ukrainian Journalism in Names*, (vol. 4). Lviv, 23–24. [in Ukrainian].
2. Antoniuk, N. V. (1997). Ukrainske kulturne zhyttia v “Heneralnii Hubernii” (1939 – 1944 rr.). Za materialamy periodychnoi presy [Ukrainian Cultural Life in the “General Governorate” (1939 – 1944). According to the materials of the periodical press]. Lviv, 230 s. [in Ukrainian].
3. Verhun, V. M. (1973). Ukrainska presa v Drohobychi [Ukrainian Press in Drohobych]. *Drohobychchyna – zemlia Ivana Franka: Zbirnyk heohrafichnykh, istorychnykh, etnohrafichno-pobutovykh materialiv ta memuariv*. Т. 1. Niu-York – Paryzh – Sydnei – Toronto, 767–772. [in Ukrainian].
4. Vystuplennia proty rozporiadkiv z dilianky hospodarky prokharchuvannia y khliborobstva. (1943). [Speeches against regulations from the area of food and agriculture management]. *Voice of Pidkarpattia*, (3). 6. [in Ukrainian].
5. Haliv, M. (2008). Hazeta “Holos Pidkarpattia” (1942 – 1944) yak dzherelo z istorii Drohobycha [The newspaper “Voice of Pidkarpattia” (1942 – 1944) as a source for the history of Drohobych]. *Drohobychskiy kraieznavchyy zbirnyk – Drohobych local history collection*, XI–XII, 376–400. [in Ukrainian].
6. Haliv, M., Ilnytskyi, V. (2019). Polske shkilnytstvo na Drohobychchyni v period nimetskoj okupatsii (1941–1944 rr.) [Polish schooling in Drohobych region during the German occupation (1941–1944)]. *Rozvytok suchasnoi osvity i nauky: rezultaty, problemy, perspektyvy*. Том II: Konteksty identychnosti y svobody v osviti ta nauksi / [Naukova redaktsiia: Ya. Gzhesiak, I. Zymomria, V. Ilnytskyi]. Konin – Uzhhorod – Kyiv: Posvit. 32–52.
7. Hospodarstvo Drohobychchyny [The economy of Drohobych County]. (1942). *Voice of Pidkarpattia*, (16). 2. [in Ukrainian].

8. Drohobychchyna za zbilshennia produktsii [Drohobych County for increasing production]. (1943). *Voice of Pidkarpattia*, (9). 6. [in Ukrainian].
9. Drohobychchyna i Boryslavshchyna zabezpecheni v hospodarski produkty [Drohobych and Boryslav Counties are provided with economic products]. (1942). *Voice of Pidkarpattia*, (12). 5. [in Ukrainian].
10. Drohobychchyna na fronti borotby za zbilshennia vrozhaui [Drohobych County at the front of the struggle for increasing the yield]. (1943). *Voice of Pidkarpattia*, (12). 6. [in Ukrainian].
11. Zahotivlia yaiets [Preparation of eggs]. (1942). *Voice of Pidkarpattia*, (3). 5. [in Ukrainian].
12. Ilnytskyi, V., Haliv, M. (2017). Dokument radianskykh orhaniv derzhbezpeky pro diialnist osередku natsytskoi SD (sluzhby bezpeky) v Drohobychi (1941–1944 r.) [Document of the Soviet state security agencies on the activities of the Nazi SD (security service) cell in Drohobych (1941–1944)]. *Skhidnoevropeyskyi istorychnyi visnyk* / [holovnyi redaktor V. Ilnytskyi]. Drohobych: Posvit. Vyp. 4. 61–68.
13. Kurylyshyn, K. (2007). Ukrainska lehalna presa periodu nimetskoї okupatsii (1939 – 1944 rr.): Istoryko-bibliohrafichne doslidzhennia [Ukrainian legal press during the period of German occupation (1939 – 1944): Historical and bibliographic research]. U 2 t. (T. 1: A-M). Lviv, 640 p. [in Ukrainian].
14. «Narodna Torhivlia» v Drohobychi [“People’s Trade” in Drohobych]. (1942). *Voice of Pidkarpattia*, (8). 6. [in Ukrainian].
15. Oboviazok i osobysta korist. Na marhinesi vyizdu robitnykiv do Nimechchyny [Duty and personal benefit. On the verge of departure of workers to Germany]. (1943). *Voice of Pidkarpattia*, (8). 6. [in Ukrainian].
16. Orhanizatsiia remesla v Drohobychchyni [Organization of crafts in Drohobych County]. (1943). *Voice of Pidkarpattia*, (5). 6. [in Ukrainian].
17. Ofitsynskyi, V. A. (2001). Dystrykt Halychyna (1941–1944): Istoryko-politychnyi narys [Halychyna District (1941–1944): Historical and political essay]. Uzhhorod: Grazhda, 143 s. [in Ukrainian]. [in Ukrainian].
18. Remeslo Drohobychchyny [Craft of Drohobychchyna]. (1942). *Voice of Pidkarpattia*, (5). 6. [in Ukrainian].
19. Filiia T-va “Silskyi Hospodar” u Drohobychi [The branch of the “Silskyi Hospodar” Society in Drohobych]. (1943). *Voice of Pidkarpattia*, (18). 6. [in Ukrainian].
20. Khrobak, H. (1943a). Hospodarstvo Drohobychyny. Korysni kopalyny, transport [Economy of Drohobych County. Minerals, transport]. *Voice of Pidkarpattia*, (1–2). 6. [in Ukrainian].
21. Khrobak, H. (1942). Promyslovist Drohobycha [Industry of Drohobych]. *Voice of Pidkarpattia*, (18). 6. [in Ukrainian].
22. Khrobak, H. (1943b). Silske hospodarstvo Drohobychchyny [Agriculture of Drohobych County]. *Voice of Pidkarpattia*, (19). 6. [in Ukrainian].
23. Iuvileine sviato “Narodnoi Torhivli” v Drohobychi [Jubilee holiday of “People’s Trade” in Drohobych]. (1944). *Voice of Pidkarpattia*, (1). 6. [in Ukrainian].
24. Iakyi kontynhent dala Drohobychchyna? [What contingent did Drohobych County give?]. (1942). *Voice of Pidkarpattia*, (12). 5. [in Ukrainian].
25. Haliv, M. (2023). Activities of the authorities and public organizations of Drohobych County during the Nazi occupation (based on the materials of the newspaper “Holos Pidkarpattia”/“Voice of Pidkarpattia”, 1942–1944). *Problems of Humanities. History Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 14(56), 88–96.